

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

منتشر شده در The Cradle.

نویسنده: ظفر مهدی

برگردان: میثم نادری

۰۹ جنوری ۲۰۲۳

"نه یک انتخاب، بلکه یک ضرورت."

"نه یک انتخاب، بلکه یک ضرورت" ایران و هند در حال تنظیم مجدد روابط خود در بحبوحه تغییرات ژئوپلیتیکی در جهان هستند.

Photo Credit: The Cradle

علی باقری کنی معاون وزیر امور خارجه ایران در سفر ماه نومبر خود به هندوستان بر اهمیت روابط ستراتیژیک و اقتصادی بین تهران و دهلی نو تأکید کرد و این تأکید قطعاً یک انتخاب کرد که بر اساس یک ضرورت صورت می گیرد.

پیامی که علی باقری کنی از تهران برای نخست وزیر هندوستان نارندرا مودی به همراه برد محتوایش یک هم افزایی ستراتیژیک با هدف برد برد در بحبوحه تغییر چشم انداز ژئوپلیتیک و ژئواکونومیک در پی جنگ اوکراین و نظم جدید جهانی برای دو طرف بود.

قبل از این که دولت دونالد ترمپ رئیس جمهور سابق امریکا توافق برجام را در سال ۲۰۱۸ پاره کند و تحریم‌های علیه ایران را دوباره فعال کند، نفت ایران نزدیک به ۱۱ درصد از کل سبد نفتی هندوستان را تشکیل می داد، با این حال دهلی نو تحت فشار ایالات متحده امریکا تسلیم شد و واردات نفت از تهران را متوقف کرد اقدامی که مانع همکاری آنها در سایر مناطق ستراتیژیک هم شد.

سه سال بعد، در بحبوحه تغییر سریع دینامیک قدرت ژئوپلیتیک و پایان "دوران جهان تک قطبی"، همانطور که ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه در جون اعلام کرد، هند در بحبوحه بحران انرژی که جهان را فرا گرفته است مشتاق به تنظیم مجدد روابط خود با ایران، یک متحد سنتی خود، شده است.

به اساس آمار و گزارشهای اداره آمار ردياب انرژی روسیه با ۲۲ درصد بیشترین صادرات نفت خام به هند را داشته است پس از روسیه عراق با ۲۰.۵ درصد و عربستان با ۱۶ درصد قرار دارد.

ایران به عنوان تأمین کننده انرژی جایگزین

رسانه ها به نقل از منابعی در تهران و دهلی نو دریافت که در مواجهه با تقاضای فزاینده برای نفت و گاز در بحبوحه بحران جهانی انرژی و کاهش اخیر نفت اوپک پلاس، هند اکنون به نظر می رسد آماده از سرگیری واردات نفت از ایران است و تحریم های امریکا را به نبرد فرا می خواند.

جالب است که هاردیپ پوری، وزیر نفت هند در جریان سفر خود به واشنگتن در ماه اکتوبر به این نکته اشاره کرد و گفت که دهلی نو از هر کجا که لازم باشد، نفت می خرد. همانطور که می دانیم روسیه در حال حاضر به رغم فشارهای شدید ایالات متحده، همچنان نفت خود را به هند ارسال می کند.

در حال حاضر مذاکراتی بین هند و ونزوئلا به ویژه با کاهش تحریم های نفتی امریکا علیه کاراکاس در جریان است. این امر به طور گسترده، دریچه ای از فرصت را برای هند و ایران باز کرده است تا تجارت انرژی خود را احیاء کنند. خبر خوب این است که هر دو طرف برای رسیدن به همکاری علاقه مند به نظر می رسند.

ایران آمادگی خود را برای از سرگیری تجارت انرژی با هند اعلام کرده است. ماه گذشته، ایرج الهی، سفیر تازه منصوب شده ایران در دهلی نو، اعلام کرد که ایران مایل است نفت خام ارزان قیمتی را در اختیار هند قرار دهد تا امنیت انرژی این کشور تضمین شود، چیزی که مقامات ارشد هند در ماه های اخیر از آن به عنوان اولویت دولت یاد کرده اند.

یک پیشنهاد برد- برد

در سال های ۲۰۱۸-۲۰۱۹، هند به ارزش ۱۲.۱۱ میلیارد دلار نفت خام از ایران خریداری کرد که پس از پایان دوره معافیت از تحریم و آغاز تحریم های امریکا کاهش قابل توجهی یافت و به صفر رسید.

به همین ترتیب، تجارت بین دو کشور از ۱۷.۳ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۸-۲۰۱۹ به ۴.۷۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۹-۲۰۲۰ کاهش یافته است. اگرچه امریکا در نهایت نتوانست به اهداف خود دست یابد، اما کمپین " فشار حداکثری" واشنگتن تأثیر منفی بر روابط هند و ایران داشت.

با این حال، از آن زمان، روابط به طور قابل توجهی بهبود یافته است، همانطور که باقری کنی به مطبوعات هند گفت که جمهوری اسلامی آماده است تا نیازهای رو به رشد انرژی هندوستان را تأمین کند، در حالی که هند می تواند به نوبه خود به امنیت غذایی ایران به عنوان یک تولید کننده عمده مواد غذایی کمک کند.

به گفته وی، این به تقویت روند چندجانبه گرائی در نظام بین الملل کمک می کند، که اساساً به معنای مرگ یکجانبه گرائی امریکا بیش از سه دهه پس از پایان جنگ سرد و فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی سابق است که راه را برای پایان عصر دنیای تک قطبی هموار کرد.

سهسینی حیدر، سردبیر امور دیپلماتیک هندو و تحلیلگر برجسته هندی، سفر باقری کنی به هند را "مهم" خواند و گفت: "این سفر نشان می دهد که ایران و هند به روابط یکدیگر متعهد هستند علی رغم شکاف های عمیق ژئوپلیتیکی در جهان کنونی و موضوعاتی مانند جنگ اوکراین و یا تحریم های امریکا"

با تحریم های امریکا مجازات شد

حیدر نفت خام ایران را شیرین‌تر، سبک‌تر، ارزان‌تر و راحت‌تر از سایر گزینه‌ها برای حمل و نقل به هند توصیف کرد و تصمیم دولت هند برای کاهش واردات ایران را "غیرمنطقی" خواند.

او به The Cradle گفت: "حکومت مودی غیرمنطقی بود که واردات نفت هند از ایران را تحت تهدید دولت ترمپ لغو کرد و اگر آنها تصمیم به بازگرداندن تجارت نفت بین دو کشور بگیرند، این قطعاً یک تصمیم منطقی خواهد بود." حیدر گفت: باید دید که آیا دولت مودی مایل به از سرگیری واردات نفت از ایران خواهد بود یا خیر، "علی‌رغم چندین سیگنال مبنی بر این که هر دو طرف در حال بررسی گزینه‌های خود هستند"، به ویژه پس از آخرین تحریم‌ها که یک شرکت هندی که نفت ایران را حمل می‌کرد قربانی آن شد.

شرکت Tibalaji Petrochem Private Limited در بمبئی در اواخر سپتامبر به دلیل ارسال محصولات پتروشیمی ایران به چین تحریم شد. این اولین بار بود که یک شرکت هندی به دلیل معامله با ایران از سوی امریکا تحریم می‌شد. باقری کنی در دیدار با وینی موهان کوآترا همتای هندی خود به "ضرورت" همکاری‌های منطقه‌ای بین دو کشور اشاره کرد و گفت این همکاری‌ها فرصت سوءاستفاده از فقدان همکاری را از خارجی‌ها می‌گیرد.

این احساسی متقابل بود زیرا سخنگوی وزارت امور خارجه هند در بیانیتهایی پس از دیدار باقری کنی با کوآترا گفت که دو مقام درباره روابط دوجانبه از جمله توسعه بندر چابهار و "مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی مورد علاقه دوجانبه" مذاکره کردند.

زمان تقویت روابط

به گفته ناظران، اکنون زمان آن فرا رسیده است که دو طرف روابط دوجانبه و همکاری‌های چندجانبه را تقویت کنند به خصوص که تهران با توجه به روابط نزدیکش با روسیه و چین، سازمان همکاری‌های شانگهای (SCO) و همچنین گروه بریکس، که به عضویت کامل آن درآمده از امکانات زیادی برای تجارت برخوردار است.

علی‌رغم دشواری‌های موجود، ایران و هند در تجارت و گسترش آنها منافع مشترکی دارند. عضویت کامل ایران در سازمان همکاری‌های شانگهای می‌تواند دو طرف را ترغیب کند تا بر پروژه‌های ارتباطی مانند بندر چابهار که با کریدور حمل‌ونقل بین‌المللی شمال-جنوب (INSTC)، شبکه چندحالتی کشتی‌ها، راه‌آهن و جاده‌ها برای جابه‌جایی کالا بین هند، ایران و سایر کشورها وصل می‌شود، تمرکز بیشتری کنند.

هند و ایران نیازهای تجاری مهمی از جمله در حبوبات و کالاهای گندم و همچنین ذخایر نفت دارند. حیدر توضیح داد که تعامل اتصال برای هند از طریق چابهار و از طریق INSTC بسیار مهم است.

نکته مهم این است که در سال‌های اخیر، بندر چابهار در جنوب شرقی ایالت سیستان و بلوچستان ایران به عنوان یک حوزه کلیدی همکاری بین تهران و دهلی نو مطرح شده است که دسترسی هند به افغانستان و آسیای مرکزی را از طریق ایران فراهم می‌کند و به نیازمند بودن هند به رقیب همیشگی‌اش پاکستان پایان می‌دهد.

رضالحسن لاسکار، سردبیر امور خارجی هندوستان تایمز، می‌گوید که بندر ستراتیژیک "به دنبال استفاده رو به رشد آن اهمیت بیشتری یافته است" اما "نیاز به اتصال به شبکه راه‌آهن ایران را دارد".

در حالی که قطعه اول خط ریلی زاهدان - چابهار رو به اتمام است، منابع رسمی در تهران گفتند که توافق دو طرف برای ساخت این خط ریلی به طول ۶۲۸ کیلومتر به دلیل عدم تمایل دهلی نو به دلیل ترس تحریم‌های جدید امریکا با "موانع جدی" مواجه شده است.

حیدر به رسانه ها گفت: با وجود روابط نزدیک هند با امریکا و اسرائیل، تصمیم این کشور برای ایجاد روابط ستراتیژیک با ایران و پروژه‌های ویژه ایران مانند بندر چابهار با وجود روابط ویژه ایران با چین، یادآور دائمی این رابطه ویژه و اهمیت آن برای هند است.

نقشه کریدور حمل و نقل بین‌المللی شمال-جنوب (INSTC)

همکاری مشترک با بیجینگ و مسکو

منابعی در تهران و دهلی نو گفتند که استفاده از مبادلات روپیه-ریال نیز در سفر باقری کنی به دهلی نو "به طور جدی" مورد توجه قرار گرفت و هر دو طرف توافق کردند که مکانیزم بانکی که به غرب گره نخورده باشد و چندجانبه گزائی و همچنین زمینه سازی برای از سرگیری تجارت کلیدی برای تقویت فرآیند همکاریها ضروری است. لاسکار از هندوستان تایمز تأیید کرد که دیپلمات ارشد ایرانی "پیشنهاد ایران برای از سرگیری عرضه نفت را تکرار کرد و موضوع تجارت با ارزهای ملی را مطرح کرد".

تغییر چشم‌انداز ژئوپلیتیک در پی سازوکارهای رو به رشد ضدغربی، از جمله سازمان همکاری شانگهای و برجام، به رهبری چین و روسیه، احتمالاً باعث افزایش همکاری بین تهران و دهلی نو خواهد شد.

با این حال، لاسکار معتقد است که سازمان همکاری شانگهای در سال‌های اخیر، "عمدتاً به دلیل تشنج‌ها با چین"، گروه مهمی برای هند نبوده است و می‌افزاید که بزرگترین نگرانی هند در مورد توافق‌های پیش رو با برداشتن تحریم‌ها این است که نباید از بین رفتن تحریم‌ها موجب تقویت گروه بندی چین محور در منطقه شود.

در همین حال، روسیه به عنوان متحد مشترک هند و ایران باقی مانده است، که مشهود است در مسکو و دهلی نو به دنبال افزایش تجارت از طریق تهران در امتداد INSTC – مسیر استراتژیک که از آغاز جنگ اوکراین اهمیت فوق العاده ای پیدا کرده است.

به اساس گزارش‌های رسانه‌های هندی، تصمیم برای تقویت تجارت INSTC در سفر باقری کنی به هند در دستور کار قرار گرفت، زیرا روسیه اکنون در نظر دارد در بندر چابهار سرمایه‌گذاری کند. به گفته منابع، جنگ اوکراین در مذاکرات باقری کنی با مقامات هندی نیز نقش برجسته ای داشته است. هر دو طرف در مورد حفظ "موضع بی طرف" در مورد جنگ و افزایش تعامل با مسکو توافق کردند.

یک دیپلمات ایرانی مستقر در جنوب آسیا به The Cradle گفت: "روسیه تغییر دهنده بازی جدید در منطقه است، به ویژه پس از تنظیم مجدد مراکز قدرت، و این خبر خوبی برای روابط هند و ایران است."